
MŰHELYTANULMÁNYOK

DISCUSSION PAPERS

MT-DP – 2018/13

RENDSZERVÁLTÁS ÉS ELITCSERE 1945 UTÁN

(70 ÉVE TÖRTÉNT A MAGYARORSZÁGI GYÁRIPAR
ÁLLAMOSÍTÁSA)

MIHÁLYI PÉTER

Műhelytanulmányok
MT-DP – 2018/13

MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont
Közgazdaság-tudományi Intézet

Rendszerváltás és elit csere után

(70 éve történt a Magyarországi gyáripár államosítása)

Szerző:

Mihályi Péter
külső munkatárs
Magyar Tudományos Akadémia
Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont
Közgazdaság-tudományi Intézet
egyetemi tanár
Budapesti Corvinus Egyetem
Makroökonómia Tanszék
vendégprofesszor
Közép-Európai Egyetem (CEU)
E-mail: peter@mihalyi.com

2018. július

Kiadó:
Magyar Tudományos Akadémia Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont
Közgazdaság-tudományi Intézet

RENDSZERVÁLTÁS ÉS ELITCSERE 1945 UTÁN

(70 ÉVE TÖRTÉNT A MAGYARORSZÁGI GYÁRIPAR ÁLLAMOSÍTÁSA)

Mihályi Péter

Összefoglaló

Hetven évvel ezelőtt, 1948-ban ment végbe a magyarországi gyáripár túlnyomó többségének államosítása. Ez volt a II. világháború utáni rendszerváltásnak, a nemzeti vagyon újraelosztásának az a döntő pillanata, amelytől kezdve – legalábbis a kortársak számára úgy látszott – a piacgazdaság, mint rendszer visszafordíthatatlanul megszűnt Magyarországon. A jelen tanulmány elsőszámú célja, hogy bemutassa milyen széles körű és kíméletlen volt ez a rendszerváltáshoz kapcsolódó elítváltás, és hogy az ekkor szerzett egyéni- és csoport-séremlmek, miért éreztetik hatásukat a magyar közgondolkodásra közel 30 évvel az 1990-es rendszerváltást követően is.

Tárgyszavak: gazdaságtörténet, államosítás, elítváltás, hidegháború

JEL kód: H13, O20, P14, P20, P21, P29, P31

SYSTEMIC CHANGE AND THE REPLACEMENT OF ELITES AFTER WORLD WAR II.

(CHAPTERS FROM THE HISTORY OF HUNGARIAN NATIONALIZATIONS
70 YEARS AGO)

PETER MIHALYI

Abstract

Seventy years ago, three years after World War II, the bulk of the Hungarian manufacturing industry was taken over by the then ruling coalition government. This was the culminating point of a process of elite change, which started at the very beginning of 1945. It was perceived then by the contemporary economic actors as an irreversible act, determining the Hungarian economy not only for four decades, but forever. More interestingly, back in 1948 there was a real public consensus about the superiority of state ownership, supported by such facts as the military success of the Soviet Union in the war and the ongoing nationalizations in the core part of Western Europe (Britain, France, Italy, etc.). The main aim of the present paper is to focus the readers' attention to the thoughtfulness and the brutality of the nationalization process, which inevitably created long-lasting wounds and resentment in a very large part of the Hungarian society. This deeply rooted bitterness and various types of material grievances are still playing a role in the formation of the Hungarian public opinion today.

Keywords: Nationalization, regime change, political elites, socialist planning, cold war

JEL classification: H13, O20, P14, P20, P21, P29, P31